

16768

A
CSENDŐRSÉGI
♦ ♦ LAPOK ♦ ♦
KÖNYVTÁRA

8.

ILLETMÉNYEK,
ŐRSGAZDÁSZATKEZELÉS

**Híven,
Becsülettel,
Vitézül.**

*Mi sohsem pihenünk . . .
Haladunk éj s nappal a bűnök után
És eljűk megyűnk — szűntelenűl
És akkor is látnak a falvak, mezők,
Ha lény, lárma, ima s minden elűlt . . .*

*Elűttűnk zászló leng: a becsűleté.
Babér övezi és cserlevél zűldje,
És hűszin selymén kakastoll ragyog!*

TÁJÉKOZTATÓ

A CSENDŐRŐRSÖK LEGÉNYSÉGE ÉS SZOLGÁLATI
LOVAI UTÁN JÁRÓ FONTOSABB ILLETMÉNYEKRŐL

VALAMINT

A CSENDŐRŐRSÖK
FONTOSABB GAZDÁSZATKEZELÉSI TENNIVALÓIRÓL

ÖSSZEÁLLITOTTÁK

BERZEVICZY LÁSZLÓ g.szds és DIENES ANDOR g.fhdgy

BUDAPEST, 1941.

Előszó.

A világháborút megelőző időben érvényben volt gazdaszatkezelési utasítások rendelkezései az idők folyamán legnagyobbbrészt módosultak s az időközben megjelent helyesbítésekkel sem adnak tiszta képet a ma már annyira szövevényes gazdaszatkezelésről. A területgyarapodások következtében az őrsök nagy számát ezekkel, a használatra már csak korlátozott mértékben alkalmas, gazdaszatkezelési utasításokkal sem lehetett ellátni.

Ezt a hiányt kívánjuk ideiglenesen — amíg az átdegozás alatt levő gazdaszatkezelési utasítások kiadása megtörténik. — pótolni az őrsöknél, amidőn e „Tájékoztató“-t útjára bocsátjuk.

Ez a tájékoztató két részből áll. Az első rész azokról az illetményekről nyujt útmutatást, amelyek az őrsöket érintik. A második rész az őrsparancsnok fontosabb gazdaszatkezelési tennivalóit öleli fel, s többek között az első részben ismertetett járandóságok felszámításánál, elszámolásánál követendő eljárásra ad útbaigazítást.

A tájékoztató csupán az őrsökön leggyakrabban előforduló fontosabb anyagi kérdésekre és eljárási módokatokra terjeszkedik ki és célja, hogy az őrsparancsnoknak és az őrs legénységének utasítások és rendeletek hiányában valami támaszt adjunk.

A tájékoztatónak szabályzatjellege nincs, erre hivatkozni nem lehet. Illetmény- és gazdaságkezelési ügyekben kizárólag csak a vonatkozó utasításokat, szabályzatokat és az ezeket kiegészítő rendeleteket lehet figyelembe venni.

Budapest, 1941. évi június hó.

Szerzők.

I. RÉSZ.

**A CSENDŐRŐRSÖK LEGÉNYSÉGE
ÉS SZOLGÁLATI LOVAI UTÁN JÁRÓ
FONTOSABB ILLETMÉNYEK.**

Bevezetés.

A „Tájékoztató“ I. Része az őrsökön szolgálatot teljesítő legénység illetményeit, továbbá az őrsök egyéb anyagi járandóságait foglalja magában. Ez az összefoglalás nem terjeszkedik ki azokra az anyagi járandóságokra, melyek a nem őrsökön szolgálatot teljesítő legénységet érdeklik.

A csendőrség pénz-, termény- és anyagi járandóságait az 1912. évben kiadott „Illetékszabályzat a m. kir. esendőrség számára“ szolgálati könyv szabályozza. Ezt kiegészítette és egyes részeiben módosította a m. kir. belügyminiszter úrnak 1920. évi szeptember hó 13-án kelt 16.300/VI—b. 1920. szám alatt „Illetékek a m. kir. esendőrség részére“ tárgyában kiadott körrendelete. E szabályzatoknak a rendelkezéseit csak annyiban alkalmazhatjuk, amennyiben azokat más, idevonatkozó rendeletek vagy körrendeletek nem változtatták meg, illetve nem módosították.

E tájékoztató I. részét a módosító és kiegészítő összes rendelkezések figyelembevételével állítottam össze.

A csendőrség tagjainak szolgálati utazásainál felszámítható illetményei tekintetében a m. kir. belügyminiszter úrnak az 1925. évi július hó 21-én kelt 156.000/VI—b. 1925. szám alatt „Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények, vezényeltetési és vezénylési pótdíjak kimérete“ tárgyában kiadott körrendeletében (kiadva az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként) foglaltak vannak érvényben. Az ebben

foglalt rendelkezések a célnak megfelelő csoportosításban vannak összeállítva a „Tájékoztató“ I. Részében. Mindeütt, ahol az E—26. jelzésű „Katonadijszabás személyek és áruk vasúli fuvarozására“ szolgálati könyv határozványait alkalmazni kell, ott erre hivatkozani.

A „Tájékoztató“ I. Részében a csendőrőrsök, valamint azok legénységének és szolgálati lovainak pénz-, termény- és anyagjárandóságait a következő csoportosításban tárgyalom.

I. fejezet. A csendőrlegénységet megillető rendszeres illetmények, amelyek a legénység részére állandóan járnak.

II. fejezet. Különös illetmények, amelyek csak az arra igényjogosultság esetén illetékesek.

III. fejezet. Különös alkalmi illetmények, amelyekre csak bizonyos alkalmi esetek esetek nyújtanak igényt.

IV. fejezet. Illetményutólagok, illetménylevonások alatt tárgyalom a legénységnek illetményutólagra való igényét és azt, hogy illetményeiből milyen célokra, milyen összeget lehet levonni.

V. fejezet. Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

VI. fejezet. Átalányilletmények alatt tárgyalom mind az őrsök, mind pedig az őrsökön szolgálatot teljesítő legénység után járó átalányokat.

VII. fejezet. Egyéb járandóságokat.

VIII. fejezet. Az őrsök szolgálati lovai részére illetékes lótápadagokat és az esetleges lótáppótlék kiszabását ismertetem.

Berzeviczy László
g. szds.

I. FEJEZET.

Rendszeres illetmények.

A csendőrlegénység rendszeres illetményeit a csatolt táblázat öleli fel:

A) Havizsold.

A havizsold a csendőrlegénység részére rendfokozatok szerint megállapított havi pénzilletmény.

A csendőrlegénység havi zsoldjából külön a nyugdíjba beszámítható összegeket és külön a nyugdíjba be nem számítható összeget az alábbi táblázat tünteti fel:

Rendfokozat	Havizsold fokozat	Nyugdíjba beszámít		Nyugdíjba nem számít		Megjegyzés
		havi	évi	havi	évi	
Alhadnagy	1	170	2040	22—	264.—	Az összegek pengőben vannak feltüntetve
	2	160	1920	21—	252.—	
	3	150	1800	19:50	234.—	
Tiszthelyettes	1	140	1680	18:50	222.—	
	2	125	1500	16:50	198.—	
	3	105	1260	14—	168.—	
Törzsőrmester	1	90	1080	12—	144.—	
	2	80	960	11—	132.—	
Őrmester	.	70	840	9:50	114.—	
Csendőr	1	65	780	9—	108.—	
	2	60	720	8:50	102.—	
Próbaesendőr	.	50	600	6:50	78.—	

A havizsoldból a beszámítható javadalmozást nem képező összeg után az 1%-os nyugdíjjárulékot nem vonják le.

A próbaszolgálat után véglegesített esendőrök, valamint a törzsörmesteri, tiszthelyettesi és alhadnagyi rendfokozatba előléptetettek az új rendfokozatukra megállapított alacsonyabb fokozatú havizsoldot kapják.

A magasabb havizsold fokozatba sorolásnál mindig az illető rendfokozatban, illetve havizsoldfokozatban *valósággal eltöltött* szolgálati időt veszik alapul. A rangnap a besorolásra semmiféle befolyással nincs. Kivételt képez az az eset, amidőn valakit visszamenőleges nappal (nem ranggal) léptettek elő valamelyik rendfokozatba. Ilyenkor az előléptetett legénységi állományú egyént a havizsoldfokozatba besorolás szempontjából úgy kell tekinteni, mintha visszamenőleges előléptetés napjától kezdve valósággal ebben a rendfokozatban szolgált volna.

Az egyes havizsoldfokozatokban a várakozási idő alhadnagykoknál és tiszthelyetteseknél 3—3 évben törzsörmestereknél és esendőröknél . . . 2—2 évben van megállapítva.

A havizsold a csendőrség kötelékébe felvett egyének részére attól a naptól illetékes, amelyen csendőrségi próbaszolgálatukat megkezdték. Hó közben növekedtek részére a hónap hátralevő minden napjára — a hónapokat 30 nappal számítva — a havizsold $\frac{1}{30}$ -ad része illetékes.

A havizsoldot a hónap elsején az egész hónapra előre fizetik ki.

A havizsold annak a hónapnak utolsó napjával végződik, melyben a havizsoldot élvezőt bármilyen módon fogyatékbá veszik.

T Á B L Á Z A T

a csendőrlégénység rendszeres állandó illetményeiről.

Rendfokozat	Haviszold fokozat	Haviszold		Csendőrségi pótdíj		Összesen		Élelmezési pénzátalány				Személyi pótdék Családi pótdék	jegyzet
		havi	évi	havi	évi	havi	évi	Budapesten		vidéken			
								havi	évi	havi	évi		
		p e n g ő						p e n g ő					
Alhadnagy	1.	192.—	2304.—	70.—	840.—	262.—	3144.—	45.—	540.—	40.—	480.—		
	2.	181.—	2172.—	70.—	840.—	251.—	3012.—	45.—	540.—	40.—	480.—		
	3.	169.50	2034.—	70.—	840.—	239.50	2874.—	40.—	480.—	35.—	420.—		
Tiszt- helyettes	1.	158.50	1902.—	40.—	480.—	198.50	2382.—	65.—	780.—	60.—	720.—		
	2.	141.50	1698.—	40.—	480.—	181.50	2178.—	65.—	780.—	60.—	720.—		
	3.	119.—	1428.—	45.—	540.—	164.—	1968.—	55.—	660.—	50.—	600.—		
Törzs- örrmester	1.	102.—	1224.—	40.—	480.—	142.—	1704.—	60.—	720.—	55.—	660.—		
	2.	91.—	1092.—	40.—	480.—	131.—	1572.—	55.—	660.—	50.—	600.—		
Örmmester		79.50	954.—	35.—	420.—	114.50	1374.—	55.—	660.—	50.—	600.—		
Csendőr	1.	74.—	888.—	20.40	244.80	94.40	1132.80	59.60	715.20	54.60	655.20		
	2.	68.50	822.—	20.40	244.80	88.90	1066.80	49.60	595.20	39.60	475.20		
Probacsendőr		56.50	678.—	20.40	244.80	76.90	922.80	30.—	360.—	30.—	360.—		

igény jogosultak részére megállapított kiszabásban.

A feleség után

havi 16.50 P., évi 198 P

Az igény jogosult első két gyermeke után

havi 16.50 P., évi 198 P

Az igény jogosult harmadik és ezen felüli gyermeke után

havi 22 vi 264 P

Pgyéb családtag után havi 11 P., évi 132 P

*) Kizárólag az arra már igényt szerzettek részére.

Az illetményszerűen felvett, vagy az illetékesség szerint esedékessé vált havizsold azonban minden körülmények között az illetményre jogosult tulajdona marad.

B) Csendőrségi pótdíj.

A csendőrség tényleges állományában szolgálatot teljesítő legénységi állományú egyének a szolgálati időtől függetlenül a havizsoldhoz igazodó és a nyugellátásba számítható csendőrségi pótdíjat kapnak.

A csendőrségi pótdíj csak azoknál számít a nyugdíjba, akiket

- a) a szolgálatban valósággal eltöltött 40 év után, vagy
- b) életük 60. évének betöltése után, avagy
- c) mint mindennemű szolgálatra alkalmatlanokat,

felülvizsgálat útján

helyeztek nyugállományba.

A csendőrségi pótdíj igény megnyitára és megszűnésére ugyanazok a határozványok vonatkoznak, mint a havizsoldra.

C) Élelmezési pénzátalány.

Az élelmezési pénzátalányt a legénységi állományú csendőregyéneknél rendfokozat és havizsold fokozat szerint a Budapesten és a vidéken állomásozók részére külön-külön kiszabatban állapították meg. Kiszabatának megállapításánál az állandó beosztás (tartós vezénylés) helye a mértékadó.

Felszámítását és kifizetését a havizsoldra vonatkozó alapelvek szerint eszközölik.

D) Családi pótlék.

A csendőrség legénységi állományú egyénei, családtagjaik után, az alább megjelölt korlátok között, havonként előre kifizetésre kerülő családi pótlékot kapnak.

A családi pótlék összege az arra igényjogosult családtagoknál:

1. a törvényes feleség után	{	alhadnagy részére
		havi . . . . . 18.— P
		a többi legénység részére havi . . . . 16.50 P

2. az első két gyermek után	{	alhadnagy részére
		havi . . . . . 18.— P
		a többi legénység részére havi . . . . 16.50 P

3. a harmadik és az ezen felüli gyermekek után egyenként	{	alhadnagy részére
		havi . . . . . 24.— P
		a többi legénység részére havi . . . . 22.— P

4. egyéb családtag (törvényes édesanya, édesanya, teljes árvaságra jutott szülötlen unoka) után	{	alhadnagy részére
		havi . . . . . 12.— P
		a többi legénység részére havi . . . . 11.— P

Családi pótlék illetékes:

1. a családfővel közös háztartásban, egy fedél alatt élő feleség után, ha a feleségnek a családi pótlék havi összegét elérő keresete, nyugdíja, vagy más járandósága nincs. Alkalmi kereset stb. e szempontból nem jön számításba.

A közös háztartásban élő állami hivatalnál, intézetnél, vagy intézménynél, stb. tényleges szolgálatban álló, vagy azoktól ellátásban részesülő feleség után családi pótlék nem jár.

A különélő feleség után nem illetékes a családi pótlék még akkor sem, ha a férj a feleség eltartásáról gondoskodik, illetőleg, ha a férj tartásdíj fizetésére van kötelezve.

2. az előírt feltételeknek megfelelő ellátatlan törvényes, vagy törvényesített édes, vagy mostohagyermek mindegyike után a 2. és 3. alatt megállapított kiszabatok szerint.

A családi pótlékot a megkívánt feltételeknek megfelelő törvényes vagy törvényesített édes gyermek után akkor is folyósítani kell, ha ez a gyermek nem él az igényjogosulttal közös háztartásban.

Ha az a gyermek, aki után tanulmányi alapon vagy méltányossági alapon engedélyeztek családi pótlékot, a családi pótlékre igényjogosultnak harmadik, vagy három felüli gyermeke, utána a családi pótlékot a 3. alatt megállapított összegben folyósítják.

Ha a családi pótlék szempontjából tekintetbe jövő gyermekek számában, akik után a családfő családi pótlékot kap, változás áll be, a családi pótlékok összegét újból meg kell állapítani.

3. Az „egyéb“ családtagok (törvényes édesanya, édesanya, teljes árvaságra jutott szülőtlén unoka) után méltányossági alapon, belügyminiszteri engedéllyel, a 4. alatt megállapított kiszabató családi pótlék illetékes.

A családi pótlék az alhadnagynak az ellátatlan gyermekei után 20. a többi legénység ellátatlan gyermekei után pedig azok 16. életévének betöltéséig illetékes.

Ha a családi pótlékre igényjogosult gyermek a 20., illetve a 16. életévének betöltése után „kiváló” eredménnyel tanulmányokat folytat, ilyen gyermek után a családi pótlék további folyósítását az utolsó iskolai bizonyítvány vagy leckekönyv és a gyermek születési anyakönyvi kivonatának csatolása mellett a belügyminiszter úrtól kérni lehet. Ebben az esetben csak arra az időre engedélyezik a családi pótlékot, amíg a gyermek tanulmányait folytatja, legfeljebb azonban annak a hónapnak végéig, amelyikben a 24. éves korát betölti.

Méltánylást érdemlő körülmények esetén, ha vagyoni viszonyok is indokolják, a legénységi állományú egyénnel közös háztartásban élő és saját jövedelemmel nem bíró „egyéb” családtag (a törvényes életkort már elért törvényes vagy törvényesített édes, vagy mostohagyermek; törvényes édesanya vagy édesapja; teljes árvaságra jutott szülötlen unoka; nevelt, örökbefogadott gyermek) után is lehet a belügyminiszter úrtól a családi pótlék engedélyezését kérni.

A családi pótlékot első ízben minden esetben csak az érdekelt kérelmére folyósítják.

Feleség után a házasságkötés hónapjában, újszülött gyermek után a gyermek születésétől számított 30 napon belül kell kérni a családi pótlék folyósítását, mert különben — mint elkésett bejelentés alapján — a családi pótlékot csak a kérelem benyújtásának hónapját követő hó elsejétől kezdve fogják folyósítani.

A tanulmányi alapon és a méltányossági alapon engedélyezett családi pótlékot csak az erre vonatkozó miniszteri rendelet keltét követő hó elsejétől folyósítják, ezért tanácsos azt idejekorán kérni.

E) Szállásilletmény.

A csendőrlégénységnek elsősorban természetbeni elhelyezésre van igénye.

Természetbeni lakásban el nem helyezhető nő legénység lakáspénzre tarthat igényt.

A nők csoportjába tartozik az az özvegy és törvényesen elvált legénység is, akinek olyan atyai gondozás alatt álló törvényes vagy törvényesített édes, vagy mostoha gyermeke van, aki után családi pótlékot kap. Ellenkező esetben szállásilletmény szempontjából a nőtlenek csoportjába tartozik.

Gyermektelen özvegy, vagy gyermektelen elvált, továbbá az olyan legénység, aki csak azért nem kap családi pótlékot, mert a gondozása alatt levő gyermekei a törvényes korhatárt betöltötték, de eltartásukról továbbra is háztartásában gondoskodik, ha bútorzata és berendezett háztartása van és ha neki esetenként elbírált és különös méltánylást érdemlő indokok alapján kintlakást engedélyeztek, a lakáspénz folyósítását a belügyminiszter úrtól kérelmezheti.

A lakáspénzre igényjogosult legénység lakáspénzét összegszerűen a csatolt táblázat tünteti fel.

Természetbeni lakásban elhelyezett nő altisztnak legalább egy tágas szobából (4), egy konyhából (2), egy falkamrából, vagy pincéből (1) és egy padlásból (1), összesen 8 egységből álló elhelyezésre van igénye.

Nőtlen szakaszparancsnokot a laktanyában külön szobában helyezik el. Ha külön szoba nem áll rendelkezésre, részére az illetményszerű lakáspénzt kell folyósítani.

Természetbeni lakásban elhelyezett és lakáspénz élvezetében álló nő legénység, lakáspénze mellett, bútorbérre is igényjogosult.

T Á B L Á Z A T

a természetbeni elhelyezésben nem részesülő legénység lakáspénzéről.

Rendfokozat	Havi lakáspénz összege az												Megjegyzés
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		
	lakáspénzosztályba tartozó állomásokon pengőben												
	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	
Alhadnagy	55.08	64.25	49.58	57.83	44.—	51.41	38.50	44.91	33.—	38.50	27.50	32.08	Az a) alatti tételek a két vagy ennél kevesebb családi pótlék élvezetében állók és az igényjogosult nélkülek, a b) alatti tételek a három, vagy annál több családi pótlékélezetében állók részére illetékesek. Azok, akik a családi pótlékok száma alapján a b) alatti nagyobb lakáspénzt élvezik, annak élvezetében még akkor is megmaradnak, ha utóbb a családi pótlékok számának csökkenése következtében a lakáspénzt csökkenteni kellene. A nagyobb lakáspénzre igényt nem érinti, ha az érdekelteket időközben magasabb rendfokozatba léptetik elő. A nagyobb összegű lakáspénz a legkisebbi lakbéridőszaktól (lakbérnegyedtől) kezdve illetékes. Ha a családi pótlékok száma — gyermekszületés, vagy házasságkötés folytán — utólag a bérvnegyed első napjától emelkedik kettőtől-háromra, a nagyobb összegű lakáspénz ebben az esetben is csak a következő bérvnegyed első napjától kezdve illetékes az igényjogosult részére.
Tiszt-helyettes	55.08	64.25	49.58	57.83	44.—	51.41	38.50	44.91	33.—	38.50	27.50	32.08	
Törzs-örmester	45.91	55.08	41.25	49.58	36.66	44.—	32.08	38.50	27.50	33.—	22.91	27.50	
Örmester	45.91	55.08	41.25	49.58	36.66	44.—	32.08	38.50	27.50	33.—	22.91	27.50	
Csendőr	40.33	45.91	36.33	41.25	32.25	36.66	28.25	32.08	24.16	27.50	20.16	22.91	
Próba-csendőr	40.33	45.91	36.33	41.25	32.25	36.66	28.25	32.08	24.16	27.50	20.16	22.91	

A bútorbér — rendfokozatra tekintet nélkül — minden állomáson havi 21 fillér.

A lakáspénzt — amely negyedévi, osztható illetmény — igényjogosultak részére ezidőszerint havonta előre fizetik ki. A bérfelvételi időszaknak csak bizonyos részére esedékes lakáspénzt az illetékes napok száma után járó hányadban — a hónapokat 30 nappal számítva — fizetik.

A bútorbért a lakáspénzzel együtt havonként, mint oszthatatlan illetményt folyósítják és arra a hónapra is teljes havi összegben, amelyikben az igényjogosult nem kapott teljes havi lakáspénzt.

Legénységnek önbérelt lakását, ha azt áthelyezés esetén az érdekelt a kincstár rendelkezésére akarja bocsátani, a kincstár elvileg csak akkor veszi át, ha az illetményszerű, vagyis 8 egységhányadból áll. Az ilyen önbérelt és a kincstár rendelkezésére bocsátott lakásnak a tényleg fizetett — szerződés, vagy lakhérnyugtával igazolt — bérét, ha az az érdekelt legénységi állományú egyén lakbérénel nem magasabb — a hatályos felmondási időszak végéig a kincstár viseli. Érdekelt részére pedig az illetményszerű lakáspénzt az átadás napjától folyósítják.

Az illetményszerűnél kevesebb egységhányadból álló lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátásánál történő eljárást a II. Rész II. fejezet D) pontja tárgyalja.

F) Személyi pótlék.

Az 1930. évi július hó 1-ével történt illetményrendezéssel kapcsolatban, főképen az addig ideiglenes pótlékban is részesült csendőr legénységi egyének részére, akik az 1930. évi június hó 30-áig fennállott szabályok szerint magasabb összegű havi összilletményt kaptak, mint amennyi az új illetmények szerint számukra illetékes lett

volna, 1930. évi július hó 1-étől kezdve *átmenetileg* részükre személyi pótlékot állapítottak meg.

A személyi pótlékot — az 1930. évi július hó 1-ei állapot figyelembe vétele mellett — olyan összegben állapították meg, mint amilyen összeg az érdekelt csendőregyén hátrányára a régi és az új illetmények közötti különbséget szerint mutatkozott.

A személyi pótlékot ebben az összegben csak addig élvezik, amíg az igényjogosultságuk fennáll, és előléptetés, magasabb havizsola fokozatba sorolás, stb. annak lezállítását vagy megszüntetését nem teszi szükségessé.

G) Ruházati (tömeg) illetmény.

Minden legénységi egyénnek tényleges csendőrségi szolgálata ideje alatt a tömegrendszer szerint ruházatra és lábbelire van igénye.

Tömegrendszer alatt a ruhaellátásnak azt a módját értjük, amely szerint a kincstár a legénység ruházatát és lábbelijét központilag kezelt átalányösszegből (tömegből) szerzi be és adja ki a legénységnek.

A tömegbeli cikkek a legénységnek csak feltételes tulajdonát képezik.

A ruházati (tömeg) illetmény az egyszersmindenkorra szóló első *tömegbetétből* és a havonta járó *tömegátalányból* áll.

Az *első tömegbetét* rendeltetése a rendszeresített ruházati cikkek és lábbeliek első beszerzése. Ennek összegét időnkint a belügyminiszter úr állapítja meg.

Az *első tömegbetét* összege jelenleg a gyalog és lovascsendőrök részére egyaránt 200 pengő.

A *tömegátalány* rendeltetése a legénység ruházatának és lábbelijének karbantartása és utánpótlása. A tö-

megátalány összege rendfokozatra tekintet nélkül, a gyalog és lovascsendőrök részére egyformán havi 12 pengő.

A nyomozó és vasúti őrsőkre beosztott legénységnek polgári ruházattal ellátása is a tömegrendszer keretébe tartozik.

A polgári ruházat első beszerzésére a „Felszerelési járulék“-ot állapították meg, amelynek kiszabata ezidő-szerint 160 pengő.

A polgári ruházat karbantartásából és kiegészítéséből felmerülő többköltség fedezése „tömegátalány pótlék“-ból történik, melynek kiszabata havi 5 pengő.

II. FEJEZET.

Különös illetmények.

A) Lovaglási és gépkocsivezetői jutalomdíj.

Azt a lovascsendőrt, aki szolgálati lovát legalább három éven át megszakítás nélkül lovagolta és a ló teljesen szolgálatképes, jó erőállapotban van, továbbá azt a gépkocsivezetőt, aki a kezelésére bízott kincstári gépkocsit legalább három éven át kifogástalanul vezette és gépkocsi balesetet vagy romgálást nem idézett elő, a kerületi parancsnokság a csendőrnapon évente történő jutalmazások keretében jutalomra javaslatba hozhatja.

B) Vitézségi érempótdíj.

Háborúban szerzett következő legénységi érmek után az alábbi összegű vitézségi érem pótdíjakat folyósítják :

1. a legénységi arany vitézségi éremmel kitüntetetteknek havi . . . . . 20 pengőt,

2. az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel legalább három ízben kitüntetetteknek havi . . . . . 10 pengőt,

3. az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel két ízben kitüntetetteknek havi . . . . . 5 pengőt.

Egy és ugyanaz a személy egyidejűleg az arany és az I. osztályú ezüst vitézségi érmek után is kaphat pótdíjat.

A vitézségi érempótdíj minden hó elsején előre illetékes és azt a honvédelmi minisztérium az igényjogosult címére közvetlenül utalja ki.

A vitézségi érempótdíjból sem bírói, sem közigazgatási úton nem lehet levonást eszközölni.

C) Mérsékelt áru dohány.

A dohányzó legénységi állományú egyének állomáshelyükön vagy az állomáshelyükhöz legközelebbi helységben levő dohánynagyárudából havonként legfeljebb nyolc csomag — egyenként 100 gramm súlyú — mérsékelt áru limitó pipadohányt igényelhetnek az esetenként megállapított és az általuk fizetendő ár mellett. A mérsékelt áru dohány a felvevő személyes használatára szolgál és azt el nem adhatja. Nem dohányzók dohányt nem igényelhetnek.

D) Kórházi ápolásra igény.

Tényleges szolgálatban álló legénységi állományú egyének megbetegedésük esetén elsősorban honvéd egészségügyi intézetek (honvéd kórházak, József főherceg szanatórium, honvéd gyógyfürdő kórház) igénybe vételére kötelezettek.

Honvéd egészségügyi intézetekben mind a nős, mind a nőtlen legénységtől rendfokozatra tekintet nélkül gyógy- és ételmezési költségtérítmény fejében az ápolás minden napjára 1 pengő 50 fillért vonnak le. A nőtlen legénység ezen felül a honvéd egészségügyi intézetekben

történő ápolás minden napjára, közzgazdálkodása javára, még napi 50 fillér hozzájárulást fizet.

A kincstár az ápolási költségekhez az ápolás minden napjára még 1 pengővel hozzájárul.

Ha a legénység honvéd egészségügyi intézetet bármily okból igénybe nem vehetne, úgy a polgári (állami-, vagy köz-) kórházi ápolás után csak annak a költségnek felszámítására jogosult, amely költségösszeg honvéd kórház igénybe vétele esetén átalányozással a kincstárt terhelte volna.

A legénység családi pótlékban részesülő családtagjait, megbetegedésük esetén bármilyen kórházban elhelyezheti. Családtagjainak kórházi ápolása után a családfő azonban csak azt a költséget kapja meg, amely az ápolott családtag után honvéd egészségügyi intézet igénybevétele esetén a kincstárt terhelte volna.

A közbiztonsági szolgálat teljesítése közben, a szolgálat sajátos volta folytán, önhibájukon kívül sebesülést, vagy súlyos testi sérülést szenvedett legénységnek úgy a honvéd egészségügyi intézetekben, mint a polgári (állami-, vagy köz-) kórházakban ingyenes kórházi ápolásra, illetve ingyenes kórházon kívüli gyógykezelésre van igénye.

A csendőrségnél előirt sportolás keretén belül önhibájukon kívül balosetet szenvedett csendőregyéneknél a keletkezett sebesülést vagy testi sérülést közbiztonsági szolgálat közben szerzett sebesülésnek vagy sérülésnek minősítik.

Nőtlen legénység, ha betegsége kórházi ápolást nem tesz szükségessé, és felgyógyulása rövid idő alatt várható, az őrsön is gyógykezelteheti magát. Ilyen esetekben a csendőrség által felkért polgári orvost kell igénybe venni, aki a beteg csendőrt a kincstár által részére folyó-

sított orvosi tiszteletdíj ellenében díjtalanul megvizsgálja, orvosi segélyben részesíti és rövidebb ideig gyógykezeletti.

Legénységi állományú egyének orvosi rendeletre honvédkórházakban akár mint ápoltak, akár mint bejáró betegek, a rendelkezésre álló különleges gyógykezeléseket (röntgen, quarz, diathermia, zander) készpénzben előre fizetett térítés ellenében igénybe vehetik. Saját személyük után felmerült ilyen kezelési költségeket a honvédkórház igazolása alapján teljes összegben elszámolhatják.

Családtagjaik után felmerült ilyen különleges kezelési költségeket a honvédkórház igazolása alapján csak 50%-ban számolhatják el. Polgári kórházakban, vagy magánorvosoknál eszközölt röntgen, quarz, diathermia, zander kezeléséből felmerült költségeket elszámolni nem lehet.

A budapesti honvéd gyógyfürdő kórházban az orvos által előírt és a legénységnek, valamint ezek igényjogosult családtagjainak ingyen kiszolgáltatót fürdőjegyek árát általánosság útján a kinestár fedezi.

A honvéd kórházakban ambuláns kezelést igénybe vevő betegeknek a laboratóriumi és egyéb vizsgálatoknál felhasznált anyagok (kémiszerek, gyógyszerek, nyilvántartásához nyomtatványok, papír és írószerek, stb.) önköltségi árát meg kell téríteniök. A térítési díjak a vizsgálatok minemiségéhez képest 20 fillértől 1 pengőig terjednek. A térítési díjakat az ambuláns kezelést igénybe vevő előzetesen fizeti be a honvéd kórháznak és azt sem saját személye, sem az igényjogosult hozzátartozói után nem számolhatja el.

Honvédorvos által szolgálati jeggyel vagy gyengéledő könyvvel kórházi vizsgálatra küldött legénységi egyének ambuláns kezelése azonban díjtalan.

E) Gyógyszerekre igény.

Legénységi állományú egyének a saját személyük, valamint családi pótlékban részesülő családtagjaik részére — kórházon kívüli gyógykezelés esetén — gyógykezelésükhöz szükséges gyógyszereket ártérítés mellett honvéd gyógyszerertárból, ha ilyen az állomáshelyen nincs, polgári gyógyszerertárból beszerezhetik. Ahol honvéd gyógyszerertár van, a gyógyszereket csak onnan lehet beszerezni, kivéve, ha a gyógyszer beszerzése halaszthatatlan és ha a honvéd gyógyszerertár zárva van. Általában csak azokat a gyógyszereket lehet beszerezni, amelyek a H—20. jelzetű „Gyógyszerárszabás a m. kir. honvédség számára“ szolgálati könyv A), C) és D) csoportjában és a „Magyar Gyógyszerkönyv“*-ben fel vannak sorolva. Az ilyen gyógyszerbeszerzésből felmerülő költségeket az orvosi vények alapján a kincstár megtéríti.

A rendelő orvos a vényre az igényjogosult nevét, rendfokozatát, csapattestét, esetleg lakáscímét, polgári gyógyszerertárból történő beszerzés esetén pedig az egyszerű kiszolgálásra (expeditio simplex) vonatkozó utasítást rávezeti. Ha a honvéd gyógyszerertár zárva volt, és emiatt a gyógyszer polgári gyógyszerertárból kellett beszerezni, a gyógyszer beszerzésének halaszthatatlan szükségességét az orvos a vényen igazolja. Gyógyszerismétlés mindig új vényen történik.

* A belügyminiszter 215.000/1933. B. M. számú körrendeletével adta ki. Minden gyógyszerertárban meg van.

III. FEJEZET.

Különös alkalmi illetmények.

A) Vezényelték illetményei.

A legénység vezénylése (szolgálatattételre beosztása) illetmények szempontjából

a) ideiglenes, vagy

b) tartós lehet.

A vezénylés vagy szolgálatattételre beosztás (örsparancsnokságra, irodai tennivalókra, betegszabadságon levők, fenyítés alatt állók, stb. helyettesítésére) akkor ideiglenes, ha annak elrendelése alkalmával már meg lehet határozni, hogy az állomáshelyéről elvezényeltnek az elrendelt szolgálat befejezése után állomáshelyére előreláthatólag ismét vissza kell térnie és ha következtetni lehet, hogy a vezénylés a 90 napot nem fogja meghaladni.

Tartósnak kell tekinteni a vezénylést, ha már feltételezni lehet előre, hogy a vezényelt előbbi szolgálati viszonyába, illetőleg állomáshelyére nem fog visszatérni, vagy ha kilátás van rá, hogy a vezénylés előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani.

Ha az ideiglenes vezénylés tartama 90 napnál mégis tovább terjed, ezáltal a vezénylés még nem válik tartóssá és áthelyezési (átköltözködési) költségekre nem nyújt igényt. Ilyen esetekben a vezénylés minősítése szempontjából a kerületi parancsnokság rendszerint intézkedik.

A vezénylést elrendelő parancsban különben mindig kimondják, hogy a vezénylés ideiglenes-e vagy tartós.

A legénység ideiglenes vezénylésének tartama alatt megmarad a rendes állomáshelyéhez kötött összes illetményei élvezetében. Ezenkívül az ideiglenes vezénylésének tartama alatt, — legfeljebb azonban három hónapig

(90 napig) — vezényeltetési pótdíjra is van igénye. A vezényeltetési pótdíj kiszabata minden naptári napra nősknél a mindenkor megállapított napidíj fele. nőtleneknél pedig a napidíj egynegyede.

A vezényeltetési pótdíjat már arra a napra is fel lehet számítani, amelyik napon a vezényelt vezénylési helyére elindult és arra, a visszautazás napjáig bezárólag, legtovább azonban 90 napig igénye van. Ha azonban a vezényelt az ideiglenes vezénylés helyén kívül végzett esetleges külön ügykódések, kiszállások után — ide nem értve a külszolgálatot — nagyobb összegű napidíjra szerez igényt, mint a vezénylési pótdíj, akkor napidíjat számíthat fel. A napidíj megállapításánál számításba vett idő miatt, vagyis azokon a naptári napokon, amelyekben ügykódést végzett, a vezényeltetési pótdíjra való igénye azonban szünetel.

Ha az ideiglenes vezénylés a 90 napi időtartamot mégis meghaladná és a vezénylést nem minősítik tartóssá, nők a vezényeltetési pótdíj további folyósítását kérelmezhetik. A pótdíj folytatólagos folyósítását a belügyminiszter úr engedélyezi. Ez a folytatólagos vezényeltetési pótdíj azonban naponta nem haladhatja meg az addig élvezett vezényeltetési pótdíj fél összegét.

A tartós vezénylést illetmények szempontjából minden esetben az áthelyezéssel egyenlőnek tekintik.

Vezényelt részére, ha szüksége van rá és kéri, útba indulása előtt és a következő hónapokban is, mindig a hó végéig terjedő időre számításba vett előleget folyósíthat az illetékes gazdasági hivatal.

B) Szabadságoltak illetményei.

A legénységi állományú egyéneknek a szabadságolások nemeit és módozatát három csoportba sorolhatjuk.

1. *Ideiglenes szabadságokra.* A magán- (személyi, családi) ügyekben és egészségi tekintetből engedélyezhető ideiglenes szabadságok eseteit és kiméretét a legénység ideiglenes szabadságolására vonatkozó Határozványok állapítják meg.* Ideiglenes szabadság alatt a legénységi állományú egyének ténylegességi illetményeik élvezetében megmaradnak.

2. *Szabadság várakozási illetményekkel.* Felülvizsgálat esetén a felülvizsgáló bizottság javaslata alapján várakozási illetményekkel szabadságolt legénység ténylegességi illetményeit a honvédelmi miniszter úr által megállapított időpontban szüntetik meg és a megszüntetést követő hónap elsejétől a várakozási illetményekkel szabadságoltak, várakozási illetményül azt az összeget kapják, amely nekik nyugdíjként járna. Tömegilletményekre e szabadságuk alatt igényük nincsen.

3. *Szabadság polgári próbaszolgálat* vagy szolgálati gyakorlat teljesítése céljából. Azoknak a csendőr legénységi állományú egyéneknek, akiknek a közszolgálatban alkalmazásra igényük van,** vagy az igényjogosultság elnyeréséhez megkívánt hat, illetve tizenkét évi tényleges szolgálati idejük utolsó évét töltik és olyan polgári alkalmazásra törekszenek, amelynek csak bizonyos gyakorlat elsajátítása, előzetes tanfolyam elvégzése vagy szakvizsga letétele után felelhetnek meg, hat hónapig terjedő időre engedélyezhetnek illetményeik élvezete mellett szabadságot.

A próbaszolgálatra vagy szolgálati gyakorlatra bocsátott legénységi egyének — ha próbaszolgálatuk alatt rendszeres polgári fizetést nem kapnak — a rendfokozatszerű csendőrségi illetményeik élvezetében legfeljebb próbaszol-

* A belügyminiszter úr a 45.845/elm. VII.—c. 1933. számú körrendeletével adta ki. (17—1933. Cs. K.)

** Az 1931:III. tc. (6—1931. Cs. K.) és az 1873:II. tc.

gálatuk első hat hónapjának tartama alatt maradhatnak meg. Ha a próbaszolgálatra bocsátás első hat hónapja le-
telt, akkor érdekeltnek esendőrségi illetményeit a próba-
szolgálat hatodik hónapjának végével megszüntetik. Ko-
rábban is megszüntethetik esendőrségi illetményeiknek fo-
lyósítását, ha a hat hónapi próbaszolgálat eltelte előtt
állandó polgári alkalmazást kapnak, vagy polgári állam-
szolgálatban véglegesen alkalmazzák őket. Lakáspénzre
csak akkor van igényük, ha őket szabadságuk helyén
kincstári vagy kincstár által bérelt épületben nem tudják
elhelyezni. Ilyenkor részükre a rendfokozatuk és a csend-
őrségi állomáshelyük után engedélyezhetik a lakáspénzt.

Azok, akik gyakorlati próbaszolgálat céljából illet-
mények élvezete mellett hat hónapig szabadságolva vol-
tak, ilyen célból esendőrségi illetmények élvezete mellett
újabb szabadságot nem kaphatnak.

C) Törvénysértők elfogásáért jutalomdíj.

A csendőrlegénységet törvénysértőknek rendkívüli
nehézségek között történt kinyomozásáért és elfogásáért,
valamint általában a közbiztonsági szolgálat terén kifej-
tett kiváló ténykedéséért a kerületi parancsnokság javas-
lata alapján, esetenként rendkívüli pénzjutalomban lehet
részesíteni. A jutalomdíjat a felterjesztett javaslatnak a
honvédelmi miniszter úr által történt elbírálása után, a
belügyminiszter úr állapítja meg és utalja ki.

D) Életmentésért és hullakifogásért jutalomdíj.

Az a csendőr, aki életkockáztatásával valakit a halá-
los veszélyből megment, 30 pengő jutalomdíjban részesül.
Hadiveszélyből kimentésért jutalomdíjra senki sem tá-
maszthat igényt. Az életmentési jutalomdíj odaítélésére
a megvizsgált és megerősített tényállás alapján a kerü-
leti parancsnokság tesz felterjesztést.

Az a csendőr, aki a vízből emberi hullát kifog, minden kifogott hulláért 10 pengő jutalomdíjban részesül. A hulla kifogásáért járó jutalomdíj kifizetése iránt a kerületi parancsnokság intézkedik.

E) Jövedéki kihágásokkal kapcsolatos feljelentői és tettenérői jutalékok.

Jövedéki kihágásokkal kapcsolatosan pénzügyi hatóságok által kiutalt feljelentői és tettenérői jutalékot csendőr nem fogadhat el. A pénzügyi hatóságok jövedéki kihágási esetek feljelentésével kapcsolatosan a csendőrt megillető feljelentési vagy tettenérői jutalékokat nem is az érdekelt csendőröknek, hanem a kerületi parancsnokságnak utalják ki. Ha valamelyik hatóság a jutalékot tévedésből mégis a csendőrnek utalná ki, akkor azzal a Szut. 73. pontjában foglaltak szerint kell eljárni.

Ezeket a jutalékokat a Csendőrségi Lapokban nyilvánosan nyugtázzák és azok a jutalmazási alap adománya-ként tekintetnek.

A csendőrségi jutalmazási alapból történő jutalmazások elbírálásánál figyelembe veszik azt, hogy a csendőr a jutalmazási alap vagyományát gyarapította.

F) Jutalmazás a csendőrségi jutalmazási alapból.

A honvédelmi miniszter úr évente egyszer, a csendőrnapon, — a hozzá felterjesztett javaslatok alapján — a csendőrségi jutalmazási alap kamataiból jutalomban részesíti az olyan legónységi egyéneket, kik magukat a közbiztonsági szolgálatban különösen eredményes működés-sel kitüntették.

A jutalom összegét a honvédelmi miniszter úr az érdemek fokához, a legyőzött akadályok s a tanúsított észszerűség és tetterőhöz mértén állapítja meg.

IV. FEJEZET.

Illetményutólagok, illetmény- levonások.

A) Illetményutólagok igénylése és illetéktelen felvételek megtérítése.

1. A csendőrlegénység a kellő időben fel nem vett, de beigazoltan illetékeské vált, vagy az illetékesnél kisebb összegben felvett pénzbeli illetmények utólagos kifizetését csak akkor kérheti, ha az illetményre való igény keletkezésének időpontjától számítva, béke idején három, háborúban pedig öt évnél több idő nem telt el. Az illetékesnél kisebb összegben felvett illetmények különbözeteit legfeljebb a kérelem benyújtásától visszamenőleg számított háromévi időtartamra folyósítják.

Az esedékes költségvetési év eltelte után igényelt és még el nem évült illetményutólagokat a belügyminiszter úrtól kell kérni.

Az említett elévülési határidőtől eltérő kivételek:

a) elhunyt csendőregyének családtagjainak temetési járulékra igénye csak 12 év elteltével szűnik meg;

b) 3 évet meghaladó idő alatt fel nem vett sérülési pótdíjra az igény megszűnik;

c) utazási költségekről szerkesztett utazási számadást 8 napon belül kell a gazdasági hivatalnak megküldeni, később benyújtott utazási számadás elszámolását csak a belügyminiszter úr engedélyezheti;

d) nem kellő időben bejelentett családi pótlékra való igény esetében a családi pótlékot csak a kérelem benyújtását követő hónap elsejétől folyósítják; kivétel a tanulmányi és az egyéb családtagok után méltányossági alapon kért családi pótlék, amelyet az engedélyező miniszteri rendelet keltét követő hó elsejétől folyósítanak;

e) visszamenő kinevezési nappal (nem rangnappal)

magasabb rendfokozatba kinevezett esendőrlegénység részére visszamenőlegesen csak a rendszeres illetmények közötti különbözetet folyósítják. Egyéb illetményeket (pl. napidíjat, vezényeltetési pótdíjat, vezénylési pótdíjat, stb.) a visszamenőleg kinevezett legénység nem kérheti;

f) átalányutólagokat csak a keletkezésük időpontjától hat hónapig terjedő idő alatt lehet igényelni.

2. Illetéktelenül felvett pénz visszatérítésére a felvevő esendőrt csak akkor lehet kötelezni, ha az erre vonatkozó elszámolás (számadás) beküldésének napjától számított 3 év (háborúban 5 év) eltelte előtt észrevételezték a felvételt. Ez nem terjed ki azokra, akik elszámolási kötelezettség mellett vettek fel előleget, vagy akik a kincstárt szándékosan meg akarták károsítani.

Jogalap nélkül kifizetett és felvett illetményeket csak akkor írják elő a felvett esendőr terhére, és hajtják be rajta mint térítményt, ha nem nyer beigazolást, hogy azokat jóhiszeműleg vette fel.

Aki olyan változást, mely az illetményeknek leszállítását vagy megszüntetését vonja maga után, nem jelent be kellő időben — legfeljebb a változás beálltától számított 8 napon belül —, vagy az öt már meg nem illető járandóságot a változás szándékos elhallgatásával mégis felvesz, anyagi és büntetőjogi felelősségre vonják.

B) Illetménylevonás kincstári és egyéb tartozásokra.

A esendőrlegénység illetményeiből csak az alábbi tartozások kielégítésére szabad levonásokat eszközölni:

1. szolgálati viszonyból származó tartozásokra (pl. nyugdíjjárulék),

2. kincstári követelésekre (illetmény-túlélvezmények, térítmények, az előírt időben be nem szolgáltatott előlegek, számadási maradványok, számadási perrendszerű

észrevétel alapján teljesítendő jogerős térítések, közigazgatási kártérítési marasztaló határozattal megállapított, vagy a kinstár előzetes biztosítására ezt megelőzően is levonni rendelt összegek, pénzbüntetések, pénzbírságok), havi zsoldelőleg-tartozások törlesztésére, a kinstárral szerződéses elmegyógyintézetbe szállításból és ott tartózkodásból felmerült költségekre, továbbá olyan levonásokra, amelyekhez a csendőrlégénység önként járult hozzá, illetve felajánlott (pl. kaszinódíj, nemzeti adakozás stb. díj).

A fentiekben felsorolt kinstári követelésekre a legénységi egyének rendszeres illetményeit korlátlan összegben igénybe vehetik, kivéve az élelmezési pénzátalányt, a lakáspénzt és a családi pótlékot, amelyeket ilyen célra nem lehet igénybe venni.

3. Köztartozásokra és olyan közszolgáltatásokra, amelyeket közadók módjára hajtanak be (nyilvános betegápolási költségekre, egyéb közszolgáltatásokra), igénybe lehet venni a foglaltságmentes összegből 20%-ot.

4. A legénységi egyén feleségét (volt feleségét), felvagy lemenő ágbeli rokonát illető, vagy házasságon kívül született gyermeke részére járó tartásdíj vagy tartásdíj megváltásaképpen megállapított követelés címén a havi zsoldnak és a csendőrségi pótdíjnak $\frac{1}{3}$ -áig terjedő részét, a gyermek után élvezett családi pótlékot azonban a gyermek tartása végett a reáeső aránylagos összeg erejéig lehet csak végrehajtás alá vonni.

5. Büntetőbírósi ítélettel vagy közigazgatási marasztaló határozattal megtérítésre előírt, okirattal megállapított olyan kártérítési összegek fejében, amelyek készpénz, értékpapír vagy készletmennyiség hiányából származtak, a legénység rendszeres illetményeit, az élelmezési pénzátalány és a lakáspénz kivételével, korlátlanul igénybe lehet venni.

6. A háztulajdonos lakbérkövetelése fejében és olyan követelés fejében, amidőn a csendőregyén lakóháznak saját részére építése vagy megvétele végett lakáspénzét közokiratban lekötötte és fizetési kötelezettséget vállalt, a lakáspénzt korlátlan összegben le lehet foglalni.

7. Temetési költségek fejében csak azt a temetési járulékot lehet lefoglalni, amely az eltemetett után illetékes, de ezt is csak összegének $\frac{1}{3}$ része erejéig.

Elmegyógyintézetbe szállítás, valamint az ápolás költségeire a gyógyintézetben tartózkodása alatt esedékes illetmények igénybe kell venni. Ezeket a követeléseket, az illetményekre már előjegyzett más követelések előtt, elsőbbség illeti meg.

A jogosulatlanul felvett illetményeket, el nem számolt előlegeket, be nem szolgáltatott számadási maradványokat és a nyugdíjjárulékot minden egyéb — tehát még a már előjegyzett más természetű — kincstári és magánkövetelés előtt foglalás nélkül is igénybe veszik. Ilyen levonás tehát még a bírói vagy közigazgatási foglalatásokat is megelőzi.

C) Nyugdíjjárulék.

Legénységi állományú egyének a részükre járó csak a nyugdíjba beszámítható havizsoldjuk és a csendőrségi pótdíjuk teljes összege után 1% nyugdíjjárulékot fizetnek. A nyugdíjjárulékot az említett illetményeikből a gazdasági hivatal havonta már előre vonja. A próbacsendőröktől nyugdíjjárulékot nem vonnak le.

A nyugdíjjárulékokból létesített alap a tényleges és nyugállományú legénységi egyének és családtagjaik jólétét szolgáló intézmények létesítésére, fenntartására és fejlesztésére szolgál.

V. FEJEZET.

Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

A) Általános határozványok.

Szolgálati utazást csak elkerülhetetlenül szükséges esetekben rendelnek el és a résztvevők számát, valamint a szolgálati utazás tartamát a szolgálati érdekek szempontjából a kirendelő parancsnokok mérlegelik és szabják meg.

A szolgálati utazásokat úgy rendelik el, hogy az egymáshoz közelfekvő helyeken végrehajtandó több, rövidebb tartamú ügyködést az ügyködő egy szolgálati utazással intézhesse el.

Az áthelyezéseket is csak a szolgálat által megkívánt mértékben és esetekben rendelik el.

A szolgálati utazás fogalma és csoportosítása:

Szolgálati utazások (helyi ügykódések) alatt azokat a hivatásból folyó helyváltoztatásokat értjük, amelyeket utasítások, rendeletek, parancsok, felhívások, megkeresések alapján a közbiztonsági vagy csendőrségi belszolgálat érdekében vagy azzal szoros kapcsolatban fogantatosítanak a csendőrszemélyek.

A szolgálati utazások feloszlanak:

a) egyszerű szolgálati utazásokra, amelyek szolgálati okokból az egyik állomásról a másikra történnek;

b) ügyködési utazásokra, amelyek szolgálati ügyben az alkalmazás helyén kívül egy vagy több helyre történnek és amelyeknél az ügyködő személy szolgálati működésének végeztével alkalmazási helyére ismét visszatér;

c) költözködési utazásokra, melyeknek célja az új állomáshelyre átköltözködés;

d) helyi ügyködésekre, mely alatt egyes esendőregyéneknek Budapesten hivatalos helyiségüktől — ideiglenes szállásuktól — távol teljesített szolgálati (hivatalos) ténykedéseit kell érteni. Nem ügyködési utazások azok a szolgálati ténykedések, amelyek után a legénységi állományú egyének vezénylési pótdíjat számíthatnak fel.

Személyi viszonyok:

Az utazási illetmények az utazó személy valóságos rendfokozata után illetékesek. Az utazó nős vagy nőtlen állapota az egyszerű szolgálati, az ügyködési utazásoknál és a helyi ügyködéseknel az utazási illetményekre nincsen befolyással. Költözködési utazásoknál azonban a nőtlenek, nősök és családfenntartók (családi pótlékban részesülő nőtlenek, valamint özvegy vagy elvált, de gyermekkel bíró családi pótlékban részesülők) között különbség van, mert az olyan családtagok száma, akik után a családfő családi pótléket kap, a költözködési utazásoknál felszámítható illetmények kiméretét befolyásolja.

Átköltözködési illetmények megállapításánál csakis a családi pótlékban részesülő családtagokat veszik tekintetbe. Özvegy vagy feleségétől törvényesen elvált vagy feleségével közös háztartásban nem élő legénység, ha családi pótlékban nem részesül, a nőtlenekkel esik egy tekintet alá.

Az utazás kiinduló és végpontja:

A szolgálati utazás, illetve annak egyes részletei (oda- és visszaútazás), kiinduló és végpontja, az alkalmazási állomáson az utazó hivatalos helyisége, külső ügyködési állomáson pedig ideiglenes szállása.

Költözködési utazásoknál az utazás kiinduló, illetve

végpontja úgy a korábbi, mint pedig az új állomáshelyen kincstári vagy kincstár által bérelt természetbeni elhelyezésnél a költözőkődő lakása, önbérelt lakásoknál pedig a hivatalos helyiség.

Szállító eszközök és útirány:

Csendőr személyek szállító eszköz gyanánt vasutat (helyiérdekű, közúti vasutat), gőzhajót, postajáratot, állami szervek által fenntartott autóbust és ha ilyen közlekedési eszköz nem áll rendelkezésre, előfogatot vehetnek igénybe.

Gépkocsit csak bizonyos korlátozások mellett a belügyminiszter úr engedélyével lehet igénybe venni, repülőgépet pedig kizárólag a belügyminiszter úr külön rendelkezése alapján.

Ügyelni kell arra, hogy lehetőséghez képest mindig a legolcsóbb közlekedési eszközt vegyüek igénybe. Ettől csak akkor szabad eltérni, ha a napidíjknál megtaakarítást érhetünk el, de vigyázni kell, hogy a szolgálat hátrányt ne szenvedjen. Természetesen indokolt a drágább közlekedési eszköz igénybevétele, ha az nyilvánvaló közveszély vagy más rendkívüli esemény folytán a gyors helyszínrejutás érdekében történik. A drágább közlekedési eszköz — pl. gyorsvonat, gépkocsi — igénybevételenek szükségességét és jogosultságát a szolgálati utazást elrendelő parancsnok a menetlevélen igazolja.

Ha szolgálati utazás alkalmával az ügykődő (utazó) csendőr saját szállítóeszközt (lovat, géperejű járomüvet, kerékpárt, stb.) használt, az egyébként figyelembe jövő legolcsóbb szállítási eszköz illetményszerű viteldiját a kincstár terhére elszámolhatja, kivéve hogyha az utazást általányozott utazásra jogosító menetlevéllel kellett volna teljesítenie. Átalányozott vasúton tehát csak akkor, ha az utazó vasúti menetjegy váltására lett volna kötelezve (pl.

idegen tárca terhére teljesített utazás esetén). Saját szállító eszköznek igénybevételénél ezt az utazási számadás „megjegyzés” rovatában kell feltüntetni.

Közlekedési eszközök viteldijainak felszámítására általában az alábbiakat kell szem előtt tartani:

1. Vasút.

Szolgalatban utazó csendőrök saját személyük, továbbá családtagjaik továbbítására személy-, vegyes-, vagy motorvonatokat használhatnak. Gyorsvonatot csak különösen sürgős szolgálati utazások alkalmával vehetnek igénybe, ennek jogosultságát a szolgálati utazást elrendelő parancsnok az utazási okmányon feltünteti.

Szolgálati utazásoknál a legénység vasúton a III. kocsiosztályt veheti igénybe. Ha a vonaton ilyen nem lenne, úgy igénybe vehetik a legközelebbi magasabb kocsiosztályt.

A csendőrlegénység szolgálati utazásainál utazási okmányának (menetlevél, szolgálati lap) a vasúti jegypénztárnál történő felmutatása mellett az E—26. jelzetű „Katonadijszabás személyek és áruk vasúti fuvarozására” szerinti menetdíjak fizetése mellett utazik azokon a vonalakon, amelyek átalányozva nincsenek.

A Katonadijszabás határozványainak érvényessége úgyszólván az összes magyarországi állami, az államvasutak kezelésében lévő helyiérdekű és a magánvasutak vonalaira kiterjed.

A szolgálattelég utazó csendőrlegénység vasúti menetdíjai az alább felsorolt vasutak vonalain átalányozva vannak, vagyis a legénység ezeken a vonalakon menetjegyet nem vált és menetdíjat nem fizet:

a) a m. kir. államvasutak és a kezelésében lévő összes vasutak vonalain,

b) a Mohács-pécsi vasút Úszög-villányi vonalán,

- c) a Békéscsaba—békési,
- d) a Bánréve—ózdai vonalon,
- e) a Győr-Sopron—éberföldi vasút,
- f) a Szeged-Csanádi vasút r. t. vonalain.

Nem terjed ki az átalányozás a hazai magánvasutakra és pedig:

- a) a Budapesti Helyiérdekű Vasutakra,
- b) a Debrecen-Nyirbátori és
- c) a Mohács-Pécsi Vasút előbb meg nem jelölt vonalrészreire.

Az átalányozás lényege, hogy az átalányozott vasutakon a szolgáltatilag egyenruhában utazó legénység menetdíj váltása nélkül utazik.

A szolgáltatilag utazó csendőrök az átalányozás keretében menetjegy nélküli utazásra rendszerint a kiállított, iktatószámmal és a kiállító parancsnokság körbélyegzőjével ellátott, „Menetlevél“ jogosítja. Az utazás jogosságának igazolására a menetlevél első oldalának bal felső szélén „Érvényes szolgálati utazásra vasúti menetjegy nélkül“ záradékot vezetnek rá. Járórszolgálat közben, váratlan utazás alkalmával a járőr tagjai menetlevél helyett „Szolgálati lap“-pal is utazhatnak menetjegy váltása nélkül.

A menetlevél (szolgálati lap) a benne megnevezett egyenruhás csendőrt az előírt útvonalon és időben a személy-, vegyes- vagy motorvonat harmadik kocsisztályának igénybevételére, tehervonaton pedig a kalauzkocsiban utazásra jogosítja.

Gyorsvontot átalányozottan csak sürgős és indokolt esetekben szabad igénybe venni, ha a menetlevél „Gyorsvonat használatára is érvényes!“ záradékkal és a parancsnokság körbélyegzőjének lenyomatával, valamint a parancsnok külön aláírásával is meg van erősítve. Indokolt esetben gyorsvonton „Szolgálati lap“-pal külön érvé-

nyesítés nélkül is lehet utazni, ezt azonban a legénységi egyén bevonulása után indokolni köteles.

A menetlevelet (szolgálati lapot) a vasúti utazás megkezdése előtt a vasúti jegypénztárnál le kell bélyegeztetni. Vigyáznunk kell a menetlevél, szolgálati lap szabályszerű érvényességi kellékeire és a vasúti jegypénztárnál történő lebélyegzésére, mert a vasutak ellenőrző közegei hiányosan kiállított okmányokat nem fogadnak el és erről jelentést tesznek.

Ha az utazás megkezdése jegykiadásra be nem rendezett megállóhelyen történik, a menetlevelet (szolgálati lapot) a jegyvizsgáló közegnek adja át a csendőr, aki a felszállóhely nevét és a felszállás idejét az utazási okmányra rávezeti. Útmegszakítás esetén az utazás folytatása alkalmával az utazási okmány lebélyegeztetését mindig meg kell ismételni.

Átalányozottan tett utazás után utazási számadásában vasúti menetdíjat nem számol el a csendőr, kivéve, ha jegy váltására volt kötelezve.

Nem terjed ki a vasúti költségek átalányozása:

a) az átalányozás alá nem eső vasutakon történő utazásokra,

b) családtagoknak a kincstár terhére történő vasúti utazásaira, mert átköltözködési utazásoknál a családtagok vasuton katonadíj-szabályszerű viteldijak mellett utaznak,

c) az idegen hatóságok felhívására, ezek érdekében teljesített utazásokra, mert ezek költségeit a felhívást kibocsátó hatóságok (bíróóságok, ügyészségek, honvéd hatóságok, parancsnokságok stb.) utólag megtérítik. A felszólított szolgálatra kirendelt legénység tehát a katonadíj-szabás szerinti vasúti menetjegy árát saját személyére készpénzben fizeti, amit elszámol,

d) a csendőrség által elfogott, elővezetett egyénekre,

a kísért fegyencekre, stb., akik után a csendőr rendes polgári vasúti menetjegyet vált, amelynek árát elszámolja.

Önbuzgalomból, azaz saját kezdeményezésből teljesített elővezetések, vagy leventéknek — bár felhívásra történt — elővezetése esetén a csendőrök saját személyükre átalányozottan utaznak.

Magántermészetű utazásra átalányozott vasúti utazásra jogosító menetlevelet kiállítani és igénybe venni büntetőjogi következmények terhe mellett nem szabad.

Kincstári hátaslovakat (pótlovakat) 100 kilométerig gyalogmenetben, ezentúl a katonadijszabás díjtételei szerint tehervonattal lehet szállítani. Sürgős karhatalmi szolgálat esetén a hátaslovakat 60 kilométeren felüli távolságra gyorsárúként lehet szállítani, de kizárólag a katonadijszabás díjtételei szerint.

Málhát, átköltözködési ingóságot a kincstár terhére rendszerint csak tehervonattal szállíthatják az érdekeltek. Itt is a katonadijszabás díjtételei nyernek alkalmazást.

2. Gőzhajó.

Gőzhajókon a csendőrlegénységnek a II., — ha pedig ilyen nincs, — a III. (fedélzeti) osztály igénybevétele utáni viteldíj illetékes.

A katonadijszabás határozványait a hajókra eddig még nem terjeszthették ki.

Egyébként a vasutaknál ismertetett szabályok a hajókra is értelemszerűen vonatkoznak.

3. Postakocsi (autobusz).

Postakocsi (autobusz) igénybevételénél minden csendőrnek egy hely után illetékes viteldíjtérítés. Az esetleges szolgálati podgyász után a tényleg fizetett podgyászviteldíjat a csendőr felszámíthatja.

4. Előfogat (kocsi, fuvar).

Előfogatok igénybevételét és díjazását rendelet szabályozza.*

Legénység előfogatot csak személyszállításra vehet igénybe s azon magánpoggyászt és az esetleges szolgálati poggyászt is szállítani kell. Egy előfogat négy legénységi személy vagy ezek családtagjai részére illetékes. Ha egy órs megerősítése, vagy összpontosítás céljából egy községből több csendőr indul el és a sürgősség miatt előfogatot kell igénybe venni, minden öt legénységi egyén egy kétlovas előfogaton utazik.

Az előfogatot vagy meghatározott útvonalnak kilométertávolsága után, vagy pedig idő szerint, azaz fél- vagy egész napra lehet igényelni.

a) A kilométer szerint igénybe vett előfogatokért járó térítés hámos- vagy hátaslóért, avagy málhás állatért különbség nélkül lovanként és kilométerenként 8 pengőfillér, ökörfogatú előfogatok a lófogatuakkal egyenlőknek tekintendők. E térítési díjban a jármű használati díja és a kocsis díjazása is benne van.

b) Az időszerint igényelt előfogatnak 6 órán át használatát félnapi, azon túli használatát egész napi előfogatozásnak tekintjük. Az idő szerint igénybe vett előfogatok térítése fejében, a megrendelés alkalmával az igénybe vétel kezdeteként megjelölt időpont és az elbocsátás időpontja közt eltelt idő után, óránként 5 kilométernyi távolságnak megfelelő díjtételt számítunk. Minden megkezdett óra teljes órának számít.

A térítés csak a tényleges használatért jár. Ha tehát a csendőr az előfogatot nem az igénybevétel helyén bo-

* A m. kir. honvédelmi miniszter úrnak 1927. évi június hó 14-én kelt 20.087/eln. 20.—1927. számú körrendelete (megjelent a 18—1927. Cs. K.-ben a 87.134/VI. b.—1927. B. M. sz. körrendelettel).

esátja el, a visszafelé üresen megtett útert térítés nem jár.

Félnapnál, azaz 6 óránál tovább tartó, vagy 15 kilométernél nagyobb távolságra történő igénybevétel esetén a lovak élelmezéséről is az igénybevevő gondoskodik. Élelmezés gyanánt napi 4200 gramm zab és 4500 gramm szénadag, vagy annak megfelelő hányada után esedékes pénzváltást kell fizetni. Az előfogatért járó térítést az előfogatot kiállító községi elöljáróságnak kell készpénzben kifizetni.

Előfogatot a községi elöljáróságnál, városokban a polgármesternél kell igényelni. Budapest székesfőváros előfogat kiutalására nem kötelezett.

A csendőregyének költözködési utazásaiknál átköltözködési ingóságaiuknak szállítására fuvar (nem előfogatot) vehetnek igénybe akkor:

1. ha a költözködési utazás kiinduló és végpontja között az útvonal egy részén vasúti vagy hajóösszeköttetés nincs és ezért a málhát akár a kiinduló ponttól a legközelebbi, de 5 kilométernél távolabb eső, teheráru forgalomra berendezett vasútállomásig, vagy pedig az utolsó vasútállomástól a költözködési utazás végpontjáig fuvarral kell szállítani,

2. ha a költözködési utazás kiinduló, illetve végpontjának tekintett vasútállomás teherforgalomra berendezve nincs és ezért a málhát a legközelebbi, de 5 kilométernél távolabb fekvő teherforgalomra berendezett vasútállomásig vagy innen fuvarral kell szállítani.

Kétlovas fuvar (szekér) szabványos raksúlya 560 kg. A négylovas fuvarra általában 1120 kg.-ot, az egylovas fuvarra pedig 280 kg.-ot lehet málházni.

Az igénybevett fuvar után nem az előfogat után megállapított, hanem a hatóságilag igazolt költséget fizetik.

Legénységi egyének, ahol vasúti vagy gőzhajó összeköttetés nincs — a már említett átköltözködési utazásokon kívül —, *távolságra tekintet nélkül*, az alábbi esetekben vehetnek előfogatot igénybe:

1. sürgős szolgálati utazásoknál és nyomozásoknál;
2. ha a csendőrnek távolabb eső helyen szolgálatilag fel kell lépnie, vagy ha egy őrsnek gyors megerősítése szükséges, továbbá, ha a törvénysértő gyors üldözését a körülmények szükségessé teszik. Ilyenkor, ha vasúti vagy gőzhajóközlekedés is van, de a célt előfogattal gyorsabban el lehet érni, előfogat igénybevételenek van helye;
3. bíróságnak, hatóságnak vagy más őrsnek átadandó elfogott vagy elővezetendő egyén igazolt menetképtelensége esetén;
4. ha a beteg csendőrt, vagy családi pótlék élvezetében álló családtagját gyógyintézetbe szállítják;
5. ha a csendőr leszerelés végett az osztályparancsnokság székhelyére utazik.

Legénységi egyének, ahol vasúti vagy gőzhajó összeköttetés nincs, az alábbi *meghatározott távolságokon túl* a következő esetekben vehetnek előfogatot igénybe:

1. összpontosítások esetén, csendőr- vagy honvéd ügyészséghez, bírósághoz, előjáró parancsnoksághoz bármilyen szolgálati ügyben berendelés, elméleti kiképzés céljából történő utazásnál, a szabályokban előírt csendőrségi vizsgák letételéhez utazásnál, továbbá felülvizsgálat, orvosi vizsgálat, illetve kezelés céljából utazásnál, váraozási illetményekkel szabadságotaknak újbóli felülvizsgálatához és vissza történő utazásuk esetén, valamint ideiglenes vezénylés alkalmával, ha sürgősség esete nem áll ugyan fenn, de a kiinduló ponttól a megjelenés helyéig — illetőleg vissza — az előfogatom egyfolytában megteendő út távolsága 7.5 km.-nél nagyobb;

2. szakaszparancsnokoknak őrellenőrzésre utazása alkalmával, vagy ha kivizsgálás céljából állomáshelyükről, vagy őrmeglepés alkalmával valamelyik őrsről rendelik ki, továbbá, ha a kivizsgálást olyan helyeken kell megajtaniök, amelyek a meglepésre kerülő őr körletében fekszenek és a visszautazás erre az őrre történik. Ezekben az esetekben is csak akkor, ha a távolság az egyik őrstől a másikig, vagy a kiületés helyéig külön-külön 7.5 km.-t meghalad.

Az a lovas szakaszparancsnok, akinek gyalogőrsei is vannak, a gyalogőrök meglepését, — ha lovát a gyalogőröm elhelyezni nem lehet, — az előírt utazási eszközökkel teljesítheti.

A lovas szakaszparancsnok egyes lovas őrseinek ellenőrzését, ha vasúti vagy hajóösszeköttetés van, e szállítóeszközökön, különben 30 km.-en belül lovon, azon túl, vagy ha ló nem áll rendelkezésére, 7.5 km. távolságon túl, előfogaton teljesíti.

Lóháton teljesített szolgálati utazás után a szakaszparancsnok útiköltséget nem számíthat fel.

3. Polgári bírósághoz tanuképpen történt megidézés esetén, ha a bíróság székhelye a megidézett csendőr állomáshelyétől 7.5 km.-nél távolabb fekszik és a két helység között vasúti vagy gőzhajó közlekedés nincs.

4. Céllovészethez utazásnál, ha a céllovészet vagy összpontosítás helyére 15 km.-nél nagyobb távolságot kell megtenni.

5. Bíróságnak, hatóságnak vagy másik őrnek átadandó elfogott vagy elővezetendő egyén kísérésénél a csendőr csak akkor vehet előfogatot igénybe, ha a kísérés 10 km.-nél nagyobb távolságra történik.

5. Gépkocsi, autobusz.

A gépkocsi igénybevételéhez elvileg a belügyminiszter új előzetes engedélyét kell kérni.

A legénység azonban igénybevehet gépkocsit akkor, ha nyilvánvaló közveszély, vagy más rendkívüli sürgős esemény miatt ez feltétlenül indokolt és az előzetes engedély kikérésére idő nem volt. Ilyenkor az elszámolásra utólagos engedély megadását az utazási számadás, vagy a gépkocsiért fizetett nyugta csatolásával a belügyminiszter úrtól kell kérni.

Társaskocsit (autobuszt) a csendőrlégénység olyan útvonalakon, ahol vasúti vagy hajóösszeköttetés nincs, minden további engedély nélkül igénybevehet. Ahol azonban vasúti vagy gőzhajóközlekedés van, csak sürgősség vagy olyan esetekben tehet igénybe venni, ha annak viteldíja a vasút vagy gőzhajó illetményyszerű viteldíját nem haladja meg.

Átköltözködéshez géperejű járóművet csak akkor lehet igénybe venni, ha az átköltözködés kiinduló és végpontja között vasúti vagy hajóközlekedés teljes hiánya miatt a málhát csak tengelyen lehet átszállítani.

Személyek és poggyász átszállítása, ki- és befurorozása:

A csendőregyőneknek a forgalmi eszközökhöz és azok között történő közlekedéséből, továbbá költözködési utazásoknál málhájuknak a közlekedési vállalatokhoz, azoktól vagy azok között átszállításából felmerülő kiadásai és az ezzel járó mellékköltségük (hidvám, be- és kirakás, stb.) az utazási költségtérítést terhelik.

Magánpoggyász:

Magánpoggyászhoz tartoznak az utazó személyes használatára szolgáló tárgyak. A legénység közül a nőtleneknek és ezekkel egyenlőknek tekintendők, áthelyezésük és

tartós vezénylésük alkalmával, továbbá fel- vagy leszerelésiük alkalmával vasúton vagy gőzhajón, a kincstár terhére, legfeljebb 50 kg. kézipoggyászt vihetnek magukkal.

E kézipoggyász után a katonadijszabás szerint illetékes kézipoggyász-viteldíjat elszámolhatják. Az 50 kg.-ot meghaladó súly után kézipoggyász-viteldíjat a legénység nem számíthat fel.

Három hónapnál hosszabb ideig tartó tanfolyamokba vezényelt nős és nőtlen legénység, ha a vezénylés ideje alatt sem vezényeltetési pótdíjban, sem átköltözködési illetményekben nem részesül, az említett poggyászviteldíjat szintén felszámíthatja.

Az említett alkalmakkor a legénység kézipoggyászának a vasúti vagy gőzhajóállomáshoz, továbbá onnan történő szállításáért, a poggyászviteldíjon felül, 10 kg.-onként 30 fillért, vagyis egy-egy e etben 1 pengő 50 fillér poggyászszállítási költséget számíthat fel.

A legénység más esetekben magánpoggyász-viteldíjat vagy poggyászszállítási költséget nem számíthat fel.

Fürdőkülönítményekre legalább három hónapig, továbbá az államfőnek Gödöllőn vagy Kenderesen tartózkodásával kapcsolatosan legalább hét napon át ideiglenesen vezényelt legénység is felszámíthatja a kézipoggyász-viteldíjat és poggyászszállítási költséget.

Szolgálati poggyász:

Szolgálati poggyászt képezhetnek a szolgálati ténykedéshez szükséges tárgyak (műszerek, eszközök, idomszerek, minták, tervek, irományok, szerszámok és más anyagok). A 10 kg.-nál nem súlyosabb szolgálati poggyászt — beleértve a csendőr teljes felszerelését is — vasúton nem lehet poggyászként feladni. A 10 kg.-nál nagyobb súlyú szolgálati poggyászt a katonadijszabás szerint lehet továbbítani, s ennek költségét az utazási számadásban a csendőr okmá-

nyolás mellett felszámítja. A szolgálati poggyász szükségességét a kiküldő parancsnok igazolja.

Málha (átköltözködési ingóság) szállítása:

Nős legénység málháját (átköltözködési ingóságait) a kincstár költségén szállítja. Átköltözködési ingóságnak legénységnél csak a rendfokozatukra megállapított illetményszerű lakás bebútorozására szolgáló bútorzatot és a hozzátartozó háztartási felszerelési, ruházati és egyéb cikkeket tekintjük. Nem tartoznak ide a lakáshoz nem tartozó tárgyak, pl. mezőgazdasági gépek, géperejű járművek, állatok, nagyobb mennyiségű tüzelőanyag, stb., mert ezeket átköltözködési ingóságnak tekinteni nem lehet. Pyeneket a csendőr csak saját költségén szállíthat.

Az utazás tartamának igazolása:

Szolgálati utazás alkalmával az elindulási és bevonulási adatok helyességét a kirendelő parancsnok igazolja.

A csendőr menetlevelét az elindulás, megérkezés vagy a továbbutazás idejére nézve jelentkezése alkalmával az őrsparancsnok vagy az erre hivatott más parancsnokság minden esetben a következőképen záradékolja:

„Elindult N . . . . . -ből . . . év . . . . . hó . . -án.

Bevonult N . . . . . -be . . . év . . . . . hó . . -án.

Címnyomó

N. N.

parancsnok (főnök)“

Vasúton, hajón történt utazás alkalmával a csendőr menetlevelét elinduláskor és a visszautazásnál a vasúti, hajóállomás bélyegzőjével bélyegeztesse le.

Utazás megszakítás:

Véletlen vagy akaratlan és az utazás célján kívül álló szolgálati akadályoztatást, mely alatt az utazó csendőr

nem végezhetett szolgálati ténykedést, az utazási számadásban külön kell indokolni. Ilyenek lehetnek árvíz, hófúvás, vasúti forgalom fennakadása, stb.

Utazások szűnnapokon:

A szolgálati utazásokat rendszerint úgy rendelik el, hogy azoknak tartamába a lehetőség szerint vasárnap vagy szűnnap ne essék bele. Ha nem lehet elkerülni, hogy az ügyködés tartamába vasárnap vagy munkaszünetnek nyilvánított ünnepnap essék és a kiküldött ezeken a napokon szolgálati ténykedést nem folytat, napidíjat nem számíthat fel abban az esetben, ha állomáshelyére visszatéréssel és a kiküldés helyére visszautazással járó költségek kevesebbet tesznek ki, mint a napidíj.

Igazolások:

A szolgálati utazások keretében a szolgálati és magánpoggyász viteldíját, a málna (átköltözködési ingóságok) szállításából felmerült kiadásokat a forgalmi (szállítási) vállalatok által kiállított elismervénnyel, feladóvévennyel, szállítási lajstrommal, fuvarlevéllel, nyugtával igazolja a csendőrlegénység. A bérfuvar, gépkocsi viteldíját a vállalkozó által kiállított és árjuttányosság tekintetében helyhatóságilag záradékolt nyugtával kell igazolni. Nem kell okmánnyal igazolni vasúton vagy hajón történt utazások alkalmával az esetleg fizetett személy-viteldíjakat, mert ezeket a csendőr jegyváltás alkalmával a vasúti pénztárnál menetlevelére rávezetteti.

B) Térítés tárgyát képező utazások.

Legénységi állományú egyéneknek egyszerű szolgálati utazásoknál útiköltségtérítésre (átalányozott utazásra, esetleg fizetett vasúti, hajóviteldíjra vagy előfogatra) és az útban töltött időre napidíjra van igényük.

